

САКРАЛЬНА КОНЦЕПТОСФЕРА В ЛІТЕРАТУРІ ДЛЯ ДІТЕЙ І ЮНАЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Анотація.

У статті досліджується сакральна образність у різножанрових творах для дітей і юнацтва письменників української діаспори ХХ ст., що формують християнсько-релігійний дискурс літератури загалом. Уся сукупність творів поділяється на дві групи. Перша група представлена біблійними легендами, друга — охоплює обряди та звичаї українців на християнські свята. У сакральній концептосфері визначено власне сакральні та сакральньо-хтонічні образи.

Ключові слова: *сакральний, концептосфера, християнсько-релігійний дискурс, жанри літератури для дітей і юнацтва, література української діаспори.*

Релігійна тематика, поряд з історичною й патріотичною, є однією з провідних у літературі для дітей і юнацтва української діаспори. Насамперед, поширення релігійно-християнського дискурсу у творчості емігрантів сучасна дослідниця авторської казки В. Кизилова, в унісон письменникам-експатріантам, пов'язує з нівелюванням християнських традицій і заміною їх на псевдоідеали в радянській дійсності [4, с. 53]. Схожий погляд свого часу висловила В. Сулима, коли наголошувала, що Біблія і твори письменників української діаспори були під забороною за радянських часів, означених шляхом «псевдорозвитку національної культури, відділеної від релігії, позбавленої національних святинь та пам'яток християнської традиції» [8, с. 8]. На протигагу радянській ідеології червоною ниткою в періодиці та критичній літературі української діаспори проходила ідея про значення релігійного виховання, сфери якого, на переконання багатьох тогочасних дослідників, «в майбутньому стануть основою свідомого плекання українського побуту в нашому родинному й суспільному житті» [7, с. 1]. Тому, з огляду на важливість цих двох завдань (протистояння радянській системі та збереження українських християнських традицій), що ставили перед собою письменники діаспори, виник цілий пласт різножанрових творів для дітей і юнацтва, за виразом В. Маркуся, «просякннутих релігійно-національними мотивами» [6, с. 9]. Легенди, оповідання, казки, вірші, оди, молитви, пісні, п'єски для дітей розпорошені по журналам й антологіям та ще чекають свого упорядника. Наразі за мету цієї статті став розгляд картини сакрального світу українців через прочитання концептів сакрального в понад 100 тво-

рів, що виходили в різних діаспорних книжкових і періодичних виданнях, але без претензії на всеохопність та вичерпність. У статті спираємося на дослідження, присвячені концептосфері сакрального (Т. Вільчинська), Біблії та літературі вітчизняних науковців З. Лановик, В. Сулими й закордонних — Н. Фрая. А огляд розвідок критиків і діячів діаспори [1], [2], [6], [7] засвідчив, що для творів релігійно-християнського спрямування письменників української діаспори притаманне «нероз'єднане сплетення двох елементів національної свідомості й віри та релігійності» [1, с. 62], у той же час патріотизм у них виступає «як істотна чеснота християнської релігії» [6, с. 8]. Ясна річ, що така стильова домінанта притаманна і художнім текстам для дітей та юнацтва, до аналізу яких доречним, вважаємо, застосування терміну «концептосфера сакрального». Адже, саме в сакральній концептосфері, що складається з концептів, наповнених релігійним смислом, відтворюються нашарування етнокультурних традицій, світобачення носіїв мови нації чи народу на певну ділянку релігійних знань [3, с. 154]. Тим самим діаспорянці прагнули розкрити дітям змісти української християнської духовності в її обрядових та звичаєвих виявах задля прищеплення релігійно-християнських цінностей українського народу.

Відповідно всю сукупність творів для дітей і юнацтва на релігійно-християнську тематику поділяємо на дві групи. *Перша група* творів презентована легендами та поезіями на біблійні сюжети *про народження Ісуса та/або переслідування його родини Іродом* («У тиху Різдвяну ніч», «Погоня», «Чому рожі мають колючки?» Р. Завадович, «Сніп пшениці», «Біфана», «Про пальму, що прагнула до зірок» Н. Наркевич, «Різдво» О. Стефанович, «Дід Єремія бідніший за мене...» О. Кобець, «Різдвяна казка» Л. Храплива-Щур), *Богородицю* («Джерело Марії» О. Цегельська, «Богородична трава» Н. Наркевич, «Легенда про колоски» В. Вовк), *Розп'яття Христа* («Кліст» Н. Наркевич, «Ісусова сльоза» Р. Завадович), *діяння Святого Христофора* («Легенда про Христофора» В. Вовк, «Святий Христофор» Н. Наркевич), *ангелів* («Легенда про літаючі зорі» В. Вовк, «Чому іскриться сніг», «Найважча молитва» Н. Мудрик-Мриц). В основі цих текстів сюжет із Біблії, а біблійні герої стають безпосередньо персонажами. Тому варто вести мову про цілу типологію біблійних образів.

До виокремлення образності в Біблії вдавався у своїй книзі «Великий код: Біблія і література» канадський літературознавець Н. Фрай, який визначав п'ять типів біблійних образів — райські, пастирські, землеробські, міські та образність, пов'язана з людським життям як таким [9, с. 215]. Ця класифікація може бути застосована і до аналізованих нами творів. Зокрема, героями вказаних легенд і віршів є власне біблійні персонажі, які, за класифікацією Н. Фрая, розподілені як у Біблії на апокаліптичні, демонічні, аналогічні образи. До перших віднесемо образи Бога, Ісуса, Бого-

родиці, Святого Йосифа, ангелів, до других — образи пустелі, хижих звірів, пекельних сил (диявол, злий дух Вельзевул, цар Ірод, вояки-переслідувачі на конях, фарисеї, судові радники), а до аналогічних, так би мовити проміжних, — Аврама, Христофора, Рахіль, Марію Магдалину, Арона, Мойсея, Давида. Пастирська та землеробська образність презентовані через образи поля з пшеницею, хліба, саду, тварин (осла, корови, вола, ягнятка), райська представлена оазою з джерелом води, міська — образом Єрусалиму, Віфлеєму, шляху чи дороги, — всі вони складають ідеальний світ. Цьому апокаліптичному світові протистоїть зло в особі Ірода, який переслідує родину Ісуса, та суддів, що прирекли Христа до розп'яття.

Із постаттю Ісуса, за Н. Фраєм, пов'язана символіка «доброго пастиря», як це бачимо в «Легенді про сухе дерево» В. Вовк. У той час Тіло Христове в «Легенді про калиновий кущ» В. Вовк є «метафорою зцілення» (Н. Фрай). Також символічними в цьому плані є образи вінка з білих троянд на Ісусові («Біфана» Н. Наркевич) та стоп Мужа з Назарету, «з-під яких вицвітали ... білі нарциси» («Легенда про калиновий кущ» В. Вовк), що уособлюють праведні справи для людей. Натомість образи вінка з колючок («Кліст» Н. Наркевич) та стоп Христа, що «багрили пил дороги» («Легенда про калиновий кущ» В. Вовк) символізують спокуту Христа за людські гріхи. Тому наскрізним мотивом цієї групи творів є ідея спасіння душі людини та суспільства, запозичена з Біблії.

Для ствердження віри в Бога та Божого Сина до сюжетної канви, за аналогією до Біблії, вводяться мотиви творення ними чудес (за ніч виросла пшениця — «Сніп пшениці» Н. Наркевич, бур'ян перетворився на квітку — «Богородична трава» Н. Наркевич, одужують каліки і невиліковні — «Погоня», «Ісусова сльоза» Р. Завадович, освячується шлях праведним душам — «Легенда про літаючі зорі» В. Вовк тощо). Також у художніх текстах для дітей подаються різні види спілкування з Богом. Різновиди цих сакральних форм, наявних у Біблії, визначила З. Лановик у своєму дослідженні про біблійну герменевтику [5, с. 31–32]. Так і в художній формі творів цієї групи до форм спілкування дитини з Богом відносимо, за аналогією до З. Лановик, *видіння* («Легенда про Христофора», «Легенда про колоски» В. Вовк, «Святий Христофор», «Біфана» Н. Наркевич), що супроводжуються у текстах сяйвом, *знаки* («Різдвяна ніч», «Стара церква» В. Вовк, «У тиху Різдвяну ніч» О. Цегельська), *притчі* («Легенда про сухе дерево» В. Вовк), *пророцтва* («Кліст» Н. Наркевич), *ангельській повідомлення* («Найважча молитва» Н. Мудрик-Мриц). У такий спосіб сповідаються головні християнські цінності — праведності, святості, мучеництва, та біблійні заповіді — віри в єдиного Бога, любові до ближнього, служіння їм.

В *іншій тематичній групі* розкриваються українські християнські традиції та обряди на Новий Рік, Святого Миколая, Різдво Христове, Ве-

ликдень, Святого Андрія, Святого Юрія, Зелені святки. У цьому календарі релігійних свят особлива роль належить таким християнським звичаям українців: *молитися*, у т.ч. за Батьківщину («Молитва» К. Перелісна, «Ангел на Землі», «Ангельські очі», «Молитва за маму», «Ранішня молитва», «Марусина молитва», «Благослови нас, Божа Мати!» Р. Завадович, «Три матусі» Л. Полтава, «Три матері» В. Переяславець, «Молитва українських дітей» І. Савицька, «Найважча молитва» Н. Мудрик-Мриц, «За здоров'ячко матусі» О. Цегельська); *відвідувати богослужбу і храм*, який має стати основою світобудови дитини («У церкві» Р. Завадович, «Стара церква» В. Вовк); *посівати на Новий рік* («З Новим Роком» Л. Храплива-Щур); *очікувати дарунків від Миколая за гарні вчинки* («Лист до Святого Миколая» Л. Храплива-Щур, «Святий Миколай і пастушок» В. Вовк, «Перед Різдом у лісі» Г. Черінь, «О хто, хто Миколая любить» І. Савицька); *готуватися до свята Різдва і Великодня* («На Святий вечір» О. Цегельська, «Різдвяний дарунок для «гаски», «Страсний Четвер» Н. Наркевич, «Івась-Мудрась» С. Кузьменко); *носити вечерю на Різдво, частувати кутю, заносити дідуха з колосся, колядувати з вертепом, піснями, зіркою* («Святвечір», «Коляда в діда Миколи» І. Боднарчук, «На Свят-вечір», «Ми йдемо колядувати» К. Перелісна, «Колядники» Р. Завадович, «Різдво», «Перший дар», «Новацьке Різдво» Л. Храплива-Щур, «Гість із далекої країни» О. Цегельська); *ворожити на Святого Андрія* («Вечір під Святого Андрія» Л. Храплива-Щур); *запалювати першу весняну ватру на Святого Юрія* — опікуна Запорізьких козаків і новаків («Святий Юрій» Л. Храплива-Щур, «Святий Юрій» Р. Завадович); *розмальовувати писанки* («Киця-писанчарка» Н. Наркевич, «Зайчик-збиточник» Вуйко Квак, «Великодні писанки» Л. Полтава, «Писанка» К. Перелісна, «Найкраща писанка» І. Савицька, «Маринчина писанка» С. Кузьменко, «Писанка» Н. Мудрик-Мриц, «Одарочка малює» Л. Храплива-Щур), *освячувати їх на Великдень* («Легенда про писанку Свят-Миколи» В. Вовк, «Що одна писанка наробила» П. Волиняк), *відвідувати близьких* («На Великдень до бабусі» Л. Храплива-Щур), *обмінюватися та цокатися писанками* («Пригоди писаночки» Л. Храплива-Щур, «Легенда про писанку Свят-Миколи» В. Вовк); *співати гаївки* («Гагілка» Н. Мудрик-Мриц); *прикрашати зеленню помешкання та шанувати померлих* («Зелені свята» Л. Храплива-Щур).

Твори цієї групи мають характерні стильові риси, пов'язані з певним святом, а в сакральній концептосфері, слідом за Т. Вільчинською, визначаємо власне сакральні та сакрально-хтонічні образи. Як твердить дослідниця, такий розподіл зумовлений діалектикою сакрального: «Сакральним породжені добрий дух і злий, Бог і сатана, священик і чаклун, які можуть урятувати й занепасти. Отже, у межах сакрального на одному полюсі обов'язково має бути священне, на іншому демонічне» [3, с. 153].

Основними репрезентантами перших — *власне сакральних* — є, передусім, концепти на позначення Бога та всього святого. За аналогією до класифікації Т. Вільчинської, образи в цій групі поділяємо на *загальнорелігійні* (Бог, Ісус, Богородиця, Святий, ангел, душа, рай), *морально-етичні* (віра, спасіння, любов до ближніх, тягар хреста, жертва, праведність, благословення, слава й пошана, надія), *обрядові* (храм, церква, богослужба, молитва, хрест, дзвіниця, капличка, лампадка, іконостас, писанка, паска, свічники, свічки, ладан, розп'яття, свят-вечірня, Євангеліє, ворожіння, таїнство), а також додамо *астральні* (зоря, небо, зірки, зорі, місяць).

До *хтонічної образності* належать концепти на позначення зла і демонічних сил. Вони презентовані образом диявола, що є ядерним концептом, а його предикатами стають концепти — дідько, Аридник, Ірод, лютий цар, кати, злі духи, пекельні сили, чорти, Антипко, гріх, святотатство.

У такий спосіб дітям подаються уявлення про рай/пекло, світло/тьму, сьайво/морок, смерть/воскресіння, Бога, святих, ангелів/диявола, чортів. Зокрема, у самій назві п'єски Л. Храпливої-Щур «Антипкові пригоди, або У День Св. Миколая» закладений такий розподіл на демонічне/святе. У принципі, як і в інших творах про Святого Миколая, серед яких «Перед Різдвом у лісі» Г. Черінь, «Миколаю, не забудь!» Р. Завадовича, «Лист до неба», «Легенда про Святого Миколая» Н. Наркевич, «Свято-Миколаївська сценка», «В День Святого Миколая», «Пятачок», «Пригода янголятка» Л. Храпливої-Щур, «Святий Миколай і пастушок» В. Вовк. Тут образна система поділяється на три групи, адже до героїв творів долучаються і українські діти в еміграції.

Із сакральним світом пов'язана перша група героїв — Святий Миколай, янголи, що складають світ, в якому можливо диво. Друга група — діти, які в очікуванні чудес (подарунків чи помочі) пишуть листи Миколаю Чудотворцю, котрий заслужив свій сакральний статус справами, пов'язаними з допомогою людям — бідним і знедоленим. Вони висловлюють пошану Святому, просять благословення, описують свої гарні вчинки.

Колізія у творах розгортається навколо свята Миколая, що прагнуть зірвати персонажі третьої групи, а саме: власне чортенята, Старший чорт, Антипко, чортики Круть і Хвиць, які хоча і презентують хтонічно-сакральний світ, але подаються в комічному світлі. З ними пов'язаний образ пекла, наближений до світу, що зрозумілий дітям, з коміксами, телевізором, невихованістю («Антипкові пригоди, або У День Святого Миколая» Л. Храплива-Щур). Контрастно до діянь пекельних сил подаються добрі справи Святого Миколая та ангелів на небі. Цим автори втілюють провідну ідею у своїх творах — допомагати тим, хто цього потребує — бідним, знедоленим, старшим і меншим: «Бо найбільше щастя у житті — це творити добро» («Легенда про Святого Миколая» Н. Наркевич).

У душі християнських традицій та народних звичаїв українців у творах сповідується шанобливе ставлення до представників тваринного світу, якими є традиційні образи звіряток, пташок із народних казок та/або біблійних сюжетів (зайчик, лисичка, вовчик, Бровко-песик, курчатко, киця, ягнятко та ін.). Так письменники закликають співіснувати в гармонії з тваринами — любити, доглядати, охороняти їх від лиха, тоді й вони віддячать любов'ю і вірністю людям. Тому звірятка стають безпосередньо учасниками дійств на свята Різдва та Великодня, а, отже, частиною сакрального.

Водночас провідною, органічною складовою сакрального у творах Різдвяного та Великоднього циклів виступає свято. Ядерним у цих текстах є концепт святий, а приядерними — святість, Святий, Святі, святе, свячене, свячена вода, свячена юрба, святковий стіл, Свят-Вечір, свят-вечірня їжа, свята ніч, святі скитальці, Свята Родина, Господнє Свято. Ці сакральні концепти розкриваються через сам *процес святкування та обряди* (таїнство вечері на Різдво — «Перша ялинка», «Щасливий Святий вечір» Н. Наркевич, Великдень — «Гагілка» Н. Мудрик-Мриц, «Пригоди писаночки» Л. Храплива-Щур), *атмосферу свята* («Різдвяна легенда» В. Вовк, «Ялинка для звіряток» Н. Наркевич, «Різдво у лісі» І. Савицька, «Різдво» О. Стефанович, «Христос Воскрес!» В. Ворскло, «Христос Воскрес», «Христос Воскрес, моя дитино!» К. Перелісна, «Христос Воскрес!» І. Савицька, «Великдень», «Великдень — милий гість» Р. Завадович, «Грайте, радісні дзвони» Л. Мосендз, «Великодні дзвони», «Воскресний дзвін», «Зірка» Л. Храплива-Щур, «Великодні писанки» Л. Полтава) та *образи — біблійні* («Різдвяна подорож» Л. Храплива-Щур), *персоніфіковані* (колядки у «Колядка» Н. Мудрик-Мриц, «Ходить Колядка...» Р. Завадовича та писанки «Пригоди писаночки» Л. Храплива-Щур), *таїнства вечері, сяйва зірок* (блискуча зоря, світло зірок, сліпуче світло).

Образи дзвонів, великоднього передзвону, весни, хороводів («Великдень» В. Ворскло, «Великдень!» М. Щербак, «Великдень» Р. Завадович) є своєрідним «оспівування весни, квіття, зелені, тепла, пробудження життя, які повнотою гармонізують з мотивами Великодня і воскресіння — повстання з гробу» [2, с. 8]. Тому до творів Великоднього циклу вкрапляються образи кам'яного гробу, Ісуса в гробі, кривавих сліз, тернового вінка, гори Голгофи, тягаря хреста, темно-червоного хреста, крові, цвяхів. Ці великодні мотиви символічно поєднані, за слухним зауваженням о. Анастасія Г. Великого, «з історією української людини і української землі новіших часів, її недолі національної і державної» [2, с. 8]. Ці твори — то своєрідна молитва за Україну.

Варто додати, що такі інтенції спостерігаються і у творах Різдвяного циклу («Погоня», «Різдво в таборі 1948 р.» Р. Завадович, «Джерело Марії», «У тиху Різдвяну ніч» О. Цегельська, «Різдвяна подорож», «Надворі темні...» Л. Храплива-Щур), де центральним також є образ пануючого в Україні «кри-

вавого, червоного Ірода», що уособлював тоталітарний режим, а провідна ідея втілюється в сподіваннях про його повалення та відродження України, її державності, що ґрунтуватиметься на українських християнських цінностях.

На останок підсумуємо, що у творах для дітей і юнацтва сформовано сакральну картину світу українців, в основі якої духовність, релігійність, вічні цінності, глибокі моральні засади життя. Тож до основних рис сакрального у творах для дітей української діаспори віднесемо святість і духовність, що розкриваються через образи Месії, Божої Матері, Святого Миколая, ангелів, храму, дитини. У такий спосіб за допомогою біблійних образів, символів і сюжетів письменники української діаспори відтворили основні релігійні концепти віри, що поєднувалися з почуттями любові до України.

Охоплені теми про Бога, Ісуса, Богородицю і життя Святих, а також обряди та звичаї українців на християнські свята, мали не лише просвітити дітей із засадами християнства, а й вплинути на формування їхнього духовного світу. Серед таких моральних орієнтирів — вірування в Бога, збереження християнських традицій українців, плекання родинних цінностей, любов до ближніх, молитва за Батьківщину, множення добра.

Література

1. Барагура В. Де Ти, Христе, в день Твого світлого Воскресіння / В. Барагура // Барагура В. Зустріч з русалкою у хвилях океану. Крихти з мого життя — дійсність і вигадка. — Джерсі-Сіті : Свобода, 1996. — С. 62–63.
2. Великодні дзвони : антологія новішої української великодньої поезії / [упоряд. Г. Г. Кінах]. — Рим, Італія : Видавництво ОО. Василян, 1968. — 239 с.
3. Вільчинська Т. Концептосфера сакрального в сучасній науковій парадигмі [Електронний ресурс] / Т. Вільчинська // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. — 2008. — Вип. 3. — С. 150–159. — Режим доступу : http://philology.lnu.edu.ua/teoria_praktyka_ukr_mova/vyp_03_2008/25.%20Vil'chynska.pdf
4. Кизилова В. Християнсько-релігійний дискурс української прозової літературної казки другої половини ХХ — початку ХХІ століття [Електронний ресурс] / В. Кизилова // Наукові виклади. — № 5. — 2012. — С. 53–56. — Режим доступу : http://journal.mandrivets.com/images/file/Kyzy12_5.pdf
5. Лановик З. Біблійна герменевтика : становлення, методологія (символіко-алегоричний аспект літературознавчого дискурсу) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.06 / З. Б. Лановик ; НАН України, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. — К., 2006. — 36 с.

6. Маркусь В. Передмова / В. Маркусь // Завадович Р. «З буднів у свято» : збірка віршів на релігійну тему / [передм. В. Маркуся]. — Чикаго : Ставропігія, 1978. — С. 7–13.
7. Дитяче Різдво // Наше життя. — 1964. — Ч. 11. — С. 1.
8. Сулима В. Біблія і українська література : навч. посіб. / В. Сулима. — К. : Освіта, 1998. — 400 с.
9. Фрай Н. Великий код : Біблія і література / Н. Фрай ; [пер. з англ. І. Старовойт]. — Львів : Літопис, 2010. — 362 с.

Maryna Vardanian

SCOPE OF CONCEPT OF SACRED IN LITERATURE FOR CHILDREN AND YOUTH OF UKRAINIAN DIASPORA

The article deals with the sacred imagery in works of different genres for children and youth of Ukrainian Diaspora writers of the twentieth century that form the Christian-religious discourse literature in general.

The article relies on studies on the scope of concept of sacred (T. Vilchynska), Bible and literature (Z. Lanovyk, V. Sulyma, N. Frye). A review of critics and activists of Ukrainian Diaspora showed that works for Christian-religious oriented writers of the Ukrainian Diaspora characteristic combination of national identity and faith and religion. These features are typical for literature for children and youth. Therefore, it is appropriate to use the term «scope of concept of sacred». It is a sacred conceptual, consisting of concepts, filled with religious meaning, reproduced layers ethno cultural traditions, worldview speakers nation or people in a certain area of religious knowledge (T. Vilchynska).

Thereby Ukrainian Diaspora tried to disclose contents of Ukrainian children of Christian spirituality in its ritual and customary manifestations to instilling religious and Christian values of the Ukrainian people.

The whole set of works is divided into two groups. The first group is represented by biblical legends, the second covers rites and customs on the Ukrainian Christian holidays.

When analyzing the use of biblical imagery classification N. Frye presented in the book «The Great Code. The Bible and Literature». Scientist has identified five types of biblical images — paradise, pastoral, agricultural, urban and imagery associated with human life as such. These images are available in the analyzed works for children. In particular, these heroes of legend and poetry are actually biblical characters that are distributed on apocalyptic, demonic similar images. The first – assign image

of God, Jesus, the Virgin, St. Joseph, the angels, to the second — images of deserts, wild beasts, infernal forces, and to similar — Abraham, Christopher, Rachel, Mary Magdalene. Agricultural and pastoral imagery presented through images of fields of wheat, bread, garden, animals, heavenly — represented an oasis of water source, urban — image of Jerusalem, Bethlehem, the road or the road — they make ideal world. This apocalyptic world confronts evil in the person of Herod, who haunts the family of Jesus, and the judges who condemned Christ to be crucified.

In these works the main professed Christian values — righteousness, holiness, martyrdom, and biblical commandments — belief in one God, love of neighbor, service to them.

In another thematic group opened Ukrainian Christian traditions and rituals of the New Year, St. Nicholas, Christmas, Easter, St. Andrew, St. George, Green Yuletide.

In the sacred scope of concept works of this group defined their own sacred and sacral-chthonic images. The main representing first is to describe the concepts of God and all that is holy. There is share in general religious, moral and ethical, ritual, astral. By chthonic imagery to describe concepts are evil and demonic forces. In this way, the children submitted ideas about heaven/hell, light/darkness, brightness/darkness, death/resurrection, God, saints, angels/devils.

In the works of Easter and Christmas cycles also have an image of the ruling in Ukraine «bloody, red Herod» that represented the totalitarian regime and leading idea is embodied in the overthrow of his hopes and revival of Ukraine, its state, which builds on the Ukrainian Christian values.

In the works for children and youth generated Ukrainian sacred picture of the world, based on spirituality, religion, eternal values, deep moral principles of life, neighbors, prayer for their country, and multiplication of good.

So sacred to the main features in the works for children of Ukrainian Diaspora assign holiness and spirituality that are revealed through the images of the Messiah, Mother of God, St. Nicholas, angels, church, child. In this way, using biblical images, symbols and stories writers of the Ukrainian Diaspora recreated basic religious concepts of faith, which combined with feelings of love for Ukraine.

Coverage themes about God, Jesus, the Holy Mother of God and the life and rituals and customs in Ukrainian Christian holidays were not only educate children with the principles of Christianity, but also influence the formation of their spiritual world. Among these moral guidelines — belief in God preserve Ukrainian Christian tradition, cherishing family values, love of neighbor, prayer for their country, multiplication of good.

Keywords: *sacred, scope of concept, Christian-religious discourse, genres of literature for children and youth, literature Ukrainian Diaspora.*